

Møte onsdag den 19. oktober kl. 10President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 4):

1. Valg av 1 nytt medlem til Lagtinget
2. Valg og suppleringsvalg av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen
3. Erklæring fra Regjeringen
4. Referat

*Minnetaler over tidligere stortingsrepresentanter
Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen***Presidenten:** Ærede medrepresentanter!

De tidligere stortingsrepresentantene Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen er døde.

Det var med stor sorg vi mottok budskapet om at *Hanna Kvanmo* gikk bort den 23. juni i år. Norsk politikk mistet da en av landets mest populære politikere.

Hanna Kvanmo var stortingsrepresentant for SV fra 1973 til 1989 og parlamentarisk leder i tolv år fra 1977. Hun var medlem av samferdselskomiteen i alle sine fire perioder på Stortinget. Og hun var medlem av Den Norske Nobelkomite i tolv år. Med bakgrunn fra kommunepolitikken i Mo i Rana var hun en sterk talsperson for Nord-Norge og distriktene. Hanna Kvanmo var en sterk debattant og ofte den som avsluttet lange, viktige og konfliktfylte debatter i Stortinget med en direkte replikk.

Det var ikke de store ordene og de luftige visjonene Hanna Kvanmo hadde størst sans for. Hun siterte derfor sjelden store sosialistiske tenkere for å underbygge sine poenger. Da Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe satt på vippen og avgjorde mange saker, la hun sin ære i å være redelig og ansvarlig.

Hanna Kvanmo fikk ingenting gratis. Hun var blant de siste rikspolitikere som kom fra fattige kår, men som likevel endte opp med vervet som landets øverste tillitsvalgte: stortingsrepresentant. Hun vokste opp i Harstad med en enslig og fraskilt mor, og ble selv enslig mor som slet hardt som renholder og kokk i noen år. Hanna traff sin Bjarne og fikk to barn til. Hun var familiekjær og en dugende og stolt husmor ved siden av arbeid og politikk. Men enslige mødre hadde alltid en varm forsvarer i Hanna Kvanmo, en våpendrager som slo ned på dem som så ned på kvinner som tok seg av barn alene.

Hanna Kvanmo ble sykepleierelev som svært ung i det tyske Røde Kors i 1944, og hun var i Berlin som hjelpepleier da Hitler falt. For dette ble hun dømt for landssvik, men slapp å sone etter at dommen ble anket til Høyesterett. Men det var ikke den første dommen som ble tyngst for Hanna. I 1974, da hun var nyvalgt stortingsrepresentant, ble saken såkalt avslørt på nytt i mediene, og en svært grov og personlig belastende kampanje mot henne rullet og gikk. Flere krevde at hun måtte trekke seg som stortingsrepresentant. Men hardkjøret og motstanden førte tvert imot til respekt og popularitet i store deler av befolkningen.

Solidaritet i praksis og en sterk rettferdighetsans var Hanna Kvanmos drivkraft. I lange kvelder og sene natter timer besvarte hun selv henvendelser fra enkeltpersoner som satte sin lit til at nettopp hun ville forstå og støtte dem. Hun var folkevalgt i ordets rette forstand, og et ombud i maktens korridorer for småkårsfolk i hele landet. Hun var et ruvende forbilde for mange kvinner i politikk. Hun har gitt mange mot til å være seg selv og til å stole på sitt eget vett og sine egne erfaringer.

Våre tanker går til Hanna Kvanmos barn, barnebarn og oldebarn som hun satte så høyt og var så stolt av.

Det var med stor sorg vi mottok budskapet om at partistifteren *Finn Gustavsen* gikk bort 20. juli i år. Finn Gustavsen var en av etterkrigstidens mest markante politikere.

Finn Gustavsen ble født i Drammen i 1926. Han startet som aluminiumsarbeider før han ble journalist. I 1954 var han med på å starte ukeavisen *Orientering*. *Orientering* skapte et etterlengtet pusterom for alternativ tenkning på venstresiden. Som journalist skilte Finn Gustavsen seg ut i miljøet i *Orientering*. Han var en skarp og markant debattant, og behersket språket til fulle både som skribent og som politiker.

Ved valget i 1961 fikk det nyetablerte Sosialistisk Folkeparti to representanter på Stortinget. Partiet kom på vippen i det nye Stortinget, og Arbeiderpartiet hadde for første gang etter krigen ikke flertall alene. Finn Gustavsen ble valgt inn fra Oslo, og ble den naturlige lederskikkelsen i partiet. Finn Gustavsen stod fram som en moderne politiker som behersket det nye TV-mediet.

Da Kings Bay-saken kom opp i juni 1963, måtte partiet ta stilling til et mistillitsforslag mot arbeiderpartiregjeringen. Sosialistisk Folkepartis gruppe endte med å felle Gerhardsen-regjeringen. For Finn Gustavsen var dette en enorm personlig og politisk belastning. Men han stod samtidig fram som en modig politiker med stor integritet.

Finn Gustavsen satt på Stortinget fram til valget i 1969. I disse to periodene var han den fremste politikeren på venstresiden, spesielt i utenriksspørsmål. Hans popularitet blant folk var langt større enn oppslutningen om SF skulle tilsi. Finn Gustavsen satte kampen mot atomvåpen, EU og NATO på den politiske dagsordenen. Han var den som torde si fra om feil og mangler, noe mange satte pris på. For de fleste som har støttet hovedlinjene i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, er det i ettertid enkelt å se at det korrektivet som Gustavsen og mange andre representerte, var nødvendig og betydningsfullt for landet.

Ved valget i 1969 trakk Finn Gustavsen seg. Han mente at to perioder var nok, og at det var behov for rotasjon. Dette bidrog nok til at Sosialistisk Folkeparti falt ut av Stortinget ved valget i 1969.

I 1973 ble Finn Gustavsen igjen innvalgt på Stortinget, nå fra Sosialistisk Venstreparti. Han ledet en gruppe på 16, og det var ingen liten jobb. Stortingsgruppen til Sosialistisk Venstreparti omfattet da mange sterke folk og personligheter, og det ble en svært turbulent periode for partiet.

Finn Gustavsen vil bli husket som grunnleggeren av Sosialistisk Folkeparti og som den personen som i størst

grad var med på å skape rom for et sterkt og uavhengig venstreparti i norsk politikk.

Vi minnes Hanna Kvanmo og Finn Gustavsen med dyp respekt og takknemlighet for deres virke på Stortinget, og lyser fred over deres minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetaler.

Presidenten: Representantene Ågot Valle, Rune J. Skjælaaen, Svein Roald Hansen og Martin Engeset, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Finnmark fylke: Alf E. Jakobsen

For Møre og Romsdal fylke: Modulf Aukan

For Nordland fylke: Søren Fredrik Voie

For Oppland fylke: Morten Ørsal Johansen

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjon for representanten Knut Storberget bortfaller.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Ad Regjeringens og Stortingets sammensetning

Presidenten: Fra Statsministerens kontor foreligger tre brev til Stortinget, datert 17. oktober 2005.

Det første brevet lyder:

«Statsministerens kontor har den ære å meddele:

I statsråd for Hans Majestet Kongen holdt 17. oktober 2005 kl. 1100 er bestemt:

Statsminister Kjell Magne Bondevik, utenriksminister Jan Petersen, statsrådene Erna Solberg, Dagfinn Høybråten, Lars Sponheim, Per-Kristian Foss, Odd Einar Dørum, Valgerd Svarstad Haugland, Hilde Frøfjord Johnson, Laila Dāvøy, Kristin Clemet, Svein Ludvigsen, Ansgar Gabrielsen, Torild Skogsholm, Kristin Krohn Devold, Børge Brende, Morten Andreas Meyer, Thorhild Widvey og Knut Arild Hareide gis etter søknad avskjed i nåde fra sine embeter som medlemmer av Kongens råd fra 17. oktober 2005 kl. 1300.

Jens Stoltenberg utnevnes til statsminister og følgende til statsråder fra 17. oktober 2005 kl. 1300:

Stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Stortingsrepresentant Åslaug Marie Haga

Generalsekretær Jonas Gahr Støre

Stortingsrepresentant Anne-Grete Strøm-Erichsen

Generalsekretær Helen Oddveig Bjørnøy

Administrerende direktør Odd Roger Enoksen

Seniorrådgiver Erik Solheim

Fylkesråd Odd Eriksen

Stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Stortingsrepresentant Øystein Kåre Djupedal

Stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen

Stortingsrepresentant Knut Storberget

Stortingsrepresentant Karita Bekkemellem

Stortingsrepresentant Trond Giske

Stortingsrepresentant Sylvia Kristin Brustad

Barnehagestyret Heidi Grande Røys

Daglig leder Terje Riis-Johansen

Fylkesordfører Helga Pedersen»

Det andre brevet lyder:

«Statsministerens kontor har den ære å meddele:

I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 17. oktober 2005 kl. 13 er bestemt at statsrådets medlemmer overtar styringen av departementene således:

Statsråd Kristin Halvorsen, Finansdepartementet

Statsråd Åslaug Marie Haga, Kommunal- og regionaldepartementet, unntatt Innvandringsavdelingen, Integrerings- og mangfoldsavdelingen og Same- og minoritetspolitisk avdeling

Utenriksminister Jonas Gahr Støre, Utenriksdepartementet

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen, Forsvarsdepartementet

Statsråd Helen Oddveig Bjørnøy, Miljøverndepartementet

Statsråd Odd Roger Enoksen, Olje- og energidepartementet

Statsråd Erik Solheim, Utenriksdepartementet, utviklingssaker

Statsråd Odd Eriksen, Nærings- og handelsdepartementet

Statsråd Liv Signe Navarsete, Samferdselsdepartementet

Statsråd Øystein Kåre Djupedal, Utdannings- og forskningsdepartementet, samt ansvaret for å bestyre de deler av Barne- og ungdomsavdelingen i Barne- og familiedepartementet som har ansvaret for barnehagesaker

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen, Arbeids- og sosialdepartementet, unntatt Seksjon for alkohol og narkotika i Velferdspolitisk avdeling. I tillegg gis han ansvaret for å bestyre Innvandringsavdelingen, Integrerings- og mangfoldsavdelingen og Same- og minoritetspolitisk avdeling i Kommunal- og regionaldepartementet

Statsråd Knut Storberget, Justis- og politidepartementet

Statsråd Karita Bekkemellem, Barne- og familiedepartementet, unntatt de deler av Barne- og ungdomsavdelingen i Barne- og familiedepartementet som har ansvaret for barnehagesaker

Statsråd Trond Giske, Kultur- og kirke departementet

Statsråd Sylvia Kristin Brustad, Helse- og omsorgsdepartementet, samt ansvaret for å bestyre Seksjon for alkohol og narkotika i Velferdspolitisk avdeling i Arbeids- og sosialdepartementet

Statsråd Heidi Grande Røys, Moderniseringsdepartementet

Statsråd Terje Riis-Johansen, Landbruks- og matdepartementet

Statsråd Helga Pedersen, Fiskeri- og kystdepartementet

Statsråd Kristin Halvorsen bemyndiges til i forfallstilfelle å fungere som statsministerens stedfortreder. Har også statsråd Kristin Halvorsen forfall, fungerer statsråd Åslaug Marie Haga og deretter utenriksminister Jonas Gahr Støre som stedfortreder. Har også disse

statsråder forfall, utfører den første av de tilstedeværende medlemmer av statsrådet statsministerens funksjoner.

Statsråd Erik Solheim bemyndiges til å forestå styret av Utenriksdepartementet når utenriksministeren er fraværende.

Statsråd Heidi Grande Røys oppnevnes som Norges representant i Nordisk Ministerråd med den særlige oppgave å ha ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål.»

Det tredje brevet lyder:

«Statsministerens kontor har den ære å meddele:

I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 17. oktober 2005 kl. 1300 er følgende statssekretærer utnevnt:

Sekretariatsleder Lars Erik Flatø, for statsminister Jens Stoltenberg

Partisekretær Bård Vegar Solhjell, for statsminister Jens Stoltenberg

Politisk rådgiver Hege Solbakken, for statsminister Jens Stoltenberg

Distriktsssekretær Svein Fjellheim, for statsminister Jens Stoltenberg

Direktør Morten Wetland, for statsminister Jens Stoltenberg

Informasjonsrådgiver Torbjørn Giæver Eriksen, for statsminister Jens Stoltenberg

Politisk rådgiver Rita Skjærvik, for statsminister Jens Stoltenberg

Sekretariatsleder Roger Schjerva, for statsråd Kristin Halvorsen

Spesialutsending Geir Axelsen, for statsråd Kristin Halvorsen

Avdelingsleder Bjørn Arild Gram, for statsråd Kristin Halvorsen

Personlig rådgiver Roger Østlie Sandum, for statsråd Kristin Halvorsen

Kommunikasjonsdirektør Inge Bartnes for statsråd Åslaug Marie Haga

Politisk rådgiver Guri Størvold, for statsråd Åslaug Marie Haga

Seniorforsker Espen Barth Eide, for statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen

Vernepleier Henriette Westhrin, for statsråd Helen Oddveig Bjørnøy

Utdanningsdirektør Anne Margareth Stenhammer, for statsråd Erik Solheim

Rektor Åge Ronald Rosnes, for statsråd Øystein Kåre Djupedal

Politisk rådgiver Lisbeth Rugtvedt, for statsråd Øystein Kåre Djupedal.»

Presidenten foreslår at disse tre brev vedlegges protokollen – og anser det som vedtatt.

Regjeringsskiftet medfører følgende endringer i Stortingets sammensetning:

De tidligere medlemmer av regjeringen, Jan Petersen, Erna Solberg, Lars Sponheim, Laila Dāvøy, Per-Kristian Foss, Odd Einar Dørum, Dagfinn Høybråten og Børge Brende tar sete som representanter.

Følgende vararepresentanter møter som representanter i den tid representantene Jens Stoltenberg, Kristin Halvorsen, Åslaug Haga, Anne-Grete Strøm-Erichsen, Liv Signe Navarsete, Øystein Djupedal, Bjarne Håkon Hanssen, Knut Storberget, Karita Bekkemellem, Trond Giske og Sylvia Brustad er medlemmer av Regjeringen:

For Akershus fylke: Dagfinn *Sundsbo*

For Hedmark fylke: Ivar *Skulstad* og Thomas *Breen*

For Hordaland fylke: Dag Ole *Teigen*

For Møre og Romsdal fylke: Svein *Gjelseth*

For Oslo: Truls *Wickholm* og Heidi *Sørensen*

For Sogn og Fjordane fylke: Erling *Sande*

For Nord-Trøndelag fylke: Arild *Stokkan-Grande*

For Sør-Trøndelag fylke: Arne L. *Haugen* og Ingvild *Vaggen Malvik*

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Ivar Skulstad fra og med 19. oktober og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Tone Merete *Sønsterud*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Andre vararepresentant for Hordaland fylke, Tove Linnea *Brandvik*, og andre vararepresentant for Oslo, Kjell Erik *Øie*, foreslås innkalt for å møte under henholdsvis representantene Hilde Magnusson Lydvos og Marianne Marthinsens permisjoner. – Det anses vedtatt.

Tove Linnea Brandvik og Kjell Erik Øie foreslås innvalgt i Lagtinget for den tid de møter for henholdsvis representantene Hilde Magnusson Lydvo og Marianne Marthinsen. – Det anses vedtatt.

Tove Linnea Brandvik og Kjell Erik Øie er til stede og vil ta sete.

Statsråd Erik Solheim overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

S a k n r . 1

Valg av 1 nytt medlem til Lagtinget

Presidenten: Presidenten ber om forslag på nytt medlem til Lagtinget.

Erna Solberg (H) (fra salen): Jeg foreslår Jan Petersen istedenfor Hårek Elvenes.

Presidenten: Erna Solberg har foreslått Jan Petersen istedenfor Hårek Elvenes, som har trådt ut av Stortinget.

Andre forslag foreligger ikke – og Jan Petersen er enstemmig valgt som nytt medlem til Lagtinget.

S a k n r . 2

Valg og suppleringsvalg av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen

Presidenten: Presidenten ber først om forslag på nye medlemmer av valgkomiteen.

Hill-Marta Solberg (A) (fra salen): Jeg foreslår Thorbjørn Jagland istedenfor Knut Storberget.

Presidenten: Thorbjørn Jagland er foreslått istedenfor Knut Storberget, som har trådt inn i Regjeringen. Foreligger det flere forslag?

Åsa Elvik (SV) (fra salen): Eg foreslår Inge Ryan i staden for Kristin Halvorsen.

Presidenten: Inge Ryan er foreslått istedenfor Kristin Halvorsen, som har trådt inn i Regjeringen. Foreligger det flere forslag?

Jan Tore Sanner (H) (fra salen): Jeg tillater meg å foreslå at Erna Solberg går inn for Kari Lise Holmberg.

Presidenten: Erna Solberg er foreslått istedenfor Kari Lise Holmberg. Foreligger det flere forslag?

Jon Lilletun (KrF) (fra salen): Eg tillèt meg å foreslå at Dagfinn Høybråten trer inn i valgkomiteen i staden for Ingebrigt S. Sørfohn.

Presidenten: Dagfinn Høybråten er foreslått som nytt medlem av valgkomiteen istedenfor Ingebrigt S. Sørfohn. Foreligger det flere forslag?

Trine Skei Grande (V) (fra salen): Jeg foreslår Lars Sponheim istedenfor Gunnar Kvassheim.

Presidenten: Lars Sponheim er foreslått som nytt medlem av valgkomiteen istedenfor Gunnar Kvassheim. Flere forslag foreligger ikke, og presidenten foreslår at det voteres på vanlig måte.

V o t e r i n g :

Dagfinn Høybråten, Thorbjørn Jagland, Inge Ryan, Erna Solberg og Lars Sponheim ble enstemmig valgt som nye medlemmer av valgkomiteen.

Presidenten: Presidenten ber så om forslag på nye varamedlemmer til valgkomiteen.

Jan Tore Sanner (H) (fra salen): Jeg tillater meg å foreslå at Kari Lise Holmberg går inn som varamedlem istedenfor Svein Flåtten.

Presidenten: Kari Lise Holmberg er foreslått som nytt varamedlem istedenfor Svein Flåtten. Foreligger det flere forslag?

Jon Lilletun (KrF) (fra salen): Eg tillèt meg å foreslå at Ingebrigt S. Sørfohn går inn som varamedlem i staden for Åse Gunhild Woie Duesund.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfohn er foreslått som nytt varamedlem istedenfor Åse Gunhild Woie Duesund. Foreligger det flere forslag?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (fra salen): Eg foreslår Erling Sande i staden for Liv Signe Navarsete.

Presidenten: Erling Sande er foreslått som nytt varamedlem til valgkomiteen istedenfor Liv Signe Navarsete, som har trådt inn i Regjeringen. Foreligger det flere forslag?

Lars Sponheim (V) (fra salen): Jeg foreslår Gunnar Kvassheim som nytt varamedlem istedenfor André N. Skjelstad.

Presidenten: Gunnar Kvassheim er foreslått som nytt varamedlem istedenfor André N. Skjelstad. Flere forslag foreligger ikke, og presidenten foreslår at det voteres på vanlig måte.

V o t e r i n g :

Kari Lise Holmberg, Ingebrigt S. Sørfohn, Erling Sande og Gunnar Kvassheim er enstemmig valgt som nye varamedlemmer, henholdsvis i referert rekkefølge som nr. 1 for Høyre, nr. 1 for Kristelig Folkeparti, nr. 3 for Senterpartiet og nr. 1 for Venstre, i valgkomiteen.

S a k n r . 3

Erklæring fra Regjeringen

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:23]: Etter stortingsvalget den 12. september fikk Stortinget nytt flertall – et flertall som ønsket ny politikk og ny regjering. Derfor har Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet påtatt seg ansvaret for å danne en flertallsregjering.

Vi vil endre politikken innhold, og vi vil endre politikken form. Vi vil føre en politikk for mer fellesskap og mer rettferdighet. Vi skal endre politikken form gjennom å være en flertallsregjering. Det gir mer forutsigbarhet og klarere ansvarsfordeling mellom regjering og storting. Regjeringen vil bygge sin politikk på den politiske plattformen de tre partiene utarbeidet på Soria Moria.

Norge er mulighetenes samfunn. Vi har store naturressurser og uberørt natur. Vi har lange demokratiske tradisjoner. Vi har et høyt utdannings- og kompetansenivå. Vi vil gripe disse store mulighetene. Med dem skal vi skape verdier, og vi skal dele rettferdig. Vi må skape for å ha noe å dele. Og er vi gode til å dele, blir vi også gode til å skape.

God utdanning til alle, sterke offentlige velferdstjenester og likestilling mellom kjønnene bidrar til verdiskaping i samfunnet og til bedriftenes konkurransekraft.

Den skandinaviske modellen innebærer at både menneskenes velferd og bedriftenes konkurransevne er i verdensstoppen. Det skal vi ta vare på, og det skal vi bygge videre på.

Hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk vil ligge fast. Regjeringen vil arbeide for en FN-ledet verdensorden på grunnlag av folkeretten. Bærebjelkene i vårt internasjonale engasjement vil være vårt medlemskap i NATO, EØS-avtalen og det forhold at Norge ikke er medlem av EU. Innenfor disse rammene vil vi være aktive for å skape en bedre og tryggere verden. Vi vil være pådrivere i kampen mot fattigdom og i internasjonalt miljøarbeid. Vi vil være en tydelig fredsnaasjon. Vi vil lede an i arbeidet med å slette gjelden til de fattigste landene. Vi vil øke bevilgningen til utviklingssamarbeid til 1 pst. av nasjonalinntekten og trappe innsatsen ytterligere opp i perioden.

Vi vil bidra betydelig til FNs nødhjelpsfond og ha et sterkt engasjement i arbeidet mot hiv/aids. Sammen med andre skal vi sikre verdens barn vaksiner mot de farligste sykdommene.

Regjeringen vil bruke NATO til å videreutvikle det transatlantiske partnerskapet. Nye sikkerhetspolitiske utfordringer skal møtes med nye virkemidler. Vi vil avslutte oppdraget for norske stabs- og opplæringsoffiserer i Irak. Norsk deltakelse i ISAF-styrkene i Afghanistan skal styrkes, og mandatet for norsk deltakelse i Operation Enduring Freedom i Afghanistan vil derfor ikke bli fornyet.

Regjeringen vil ha et moderne forsvar og vil styrke økonomistyringen i Forsvaret. Forsvaret skal tilpasses de nye sikkerhetsutfordringene. Vi vil øke deltakelsen både sivilt og militært i FNs fredsbevarende arbeid, med hovedvekt på Afrika.

Nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Regjeringen vil styrke arbeidet med å hevde norsk suverenitet og sikre bærekraftig forvaltning av de rike fiskeri- og energiressursene i området. Nordområdepolitikken skal ivareta miljø, bosetting og næringsutvikling. Vi vil videreutvikle samarbeidet med Russland og våre andre partnere i nord.

Vi har alltid hatt sterke bånd til resten av Europa. Vi skal styrke disse også i årene framover og føre en aktiv europapolitikk. Vi vil samarbeide med EU basert på EØS-avtalen og sikre aktiv bruk av alle de mulighetene avtaleverket gir oss til å sikre norske interesser.

Regjeringen vil føre en human og solidarisk flyktning- og asylpolitikk, forankret i Norges internasjonale forpliktelser og på rettsstatens grunn. Vi vil styrke arbeidet med å få sendt ut av landet utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge, og aktivt arbeide for å få til returavtaler med flere land. Vi vil motarbeide diskriminering, samtidig som vi tydelig skal formidle at det forutsettes at alle innbyggere plikter å delta aktivt og slutte opp om lover og samfunnets demokratiske grunnverdier.

I de pågående WTO-forhandlingene vil Regjeringen arbeide for å fremme de samlede norske interesser, både for å sikre et levende landbruk i hele landet og for å sikre markeder for fiskeriene og sjømatindustrien. Regjeringen vil bidra til økt åpenhet i forhandlingene og så langt som mulig sikre offentligheten innsyn. Vi vil opptre som støt-

tespillere for land som fremmer interessene til den fattige del av verden. Vi vil ha en helhetlig gjennomgang av WTO-forhandlingenes konsekvenser for norsk landbruk.

Regjeringen vil føre en politikk for arbeid til alle. Derfor skal vi ha en aktiv næringspolitikk og en ansvarlig økonomisk politikk. Vi vil styrke arbeidsmarkedspolitikken gjennom flere tiltaksplasser, en ungdomsgaranti for alle under 25 år og en tiltaksgaranti for langtidsledige. Det blir ikke arbeid til alle uten et arbeidsliv for alle. Derfor vil vi bekjempe den skjulte arbeidsledigheten gjennom et mer inkluderende arbeidsliv. Vi vil reversere svekkelser i arbeidstakernes rettigheter og forsterke arbeidet med å hindre sosial dumping. Forslag om dette vil bli fremmet før jul.

Denne regjeringen velger arbeid for alle og felles velferd framfor nye skattelettelser. For å sikre velferden må offentlig sektor styrkes. Derfor må offentlig sektor fornyes og utvikles. Slik kan vi gi innbyggerne gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse.

Vi har som mål at alle skal ha tilgang til gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester. Ingen lokalsykehus skal legges ned. Vi vil videreføre arbeidet med en bedre arbeidsdeling mellom sykehus, noe som fremmer styrket kvalitet i pasientbehandlingen. Tilbudet til mennesker med psykiske lidelser skal bedres ved at opptrappingsplanen for psykisk helse blir gjennomført. Vi vil utarbeide en nasjonal forpliktende opptrappingsplan for rusfeltet. Regjeringen vil satse sterkt på å bygge ut pleie- og omsorgstjenestene. Vi trenger flere hender i omsorgsarbeidet. Vårt mål er 10 000 flere ansatte i eldreomsorgen. Slik skal vi sikre eldre et verdig liv.

Omsorgstjenestene skal være et offentlig ansvar. Regjeringen vil legge til rette for gode vilkår for frivillig sektor som viktige bidragsytere og supplement til de offentlige tjenestene. Vi ønsker ikke kommersialisering og privatisering av grunnleggende offentlige velferdstjenester.

Samfunnets viktigste ressurs er det enkelte menneske. Derfor vil Regjeringen satse på utdanning og kunnskap. Slik skaper vi muligheter både for enkeltmenneskene og for landet som helhet. Vi vil videreføre og forsterke hovedlinjene i Kunnskapsløftet. Regjeringen vil ha flere undervisningstimer i grunnskolen og flere lærere som kan gi elevene bedre oppfølging. Vi vil ruste opp høyere utdanning og heve forskningsinnsatsen i Norge, både økonomisk og kvalitetsmessig. Særlig vil vi satse på forskning innenfor de områder der Norge har fortrinn og stort verdiskapingspotensial.

Regjeringen ser på barnehager som en frivillig del av utdanningsløpet. Vi vil sikre full barnehagedekning, sette ned prisen til 2 250 kr fra 1. januar 2006 og lovfeste retten til plass i barnehage når full barnehagedekning er nådd.

Regjeringen tiltrådte den 17. oktober, som er verdens fattigdomsdag. Det skal ikke være fattigdom i verdens rikeste land. Regjeringen vil legge fram en helhetlig plan for å avskaffe fattigdom i Norge. Vi vil bringe flere tilbake til arbeidslivet, slik at flere kan leve av egen inntekt. Vi vil bedre økonomiske ytelser for mennesker som lever i fattigdom. En sosial boligpolitikk skal støtte opp om fattigdomsbekjempelsen.

Regjeringen har store ambisjoner i miljøpolitikken. Vi vil bygge på prinsippet om bærekraftig utvikling og solidaritet med kommende generasjoner, nasjonalt og internasjonalt. Vi vil føre en miljøpolitikk som opprettholder naturmangfoldet, begrenser forurensende utslipp og legger til rette for endringer i produksjons- og forbruksmønstre. Vi vil gjøre det enklere å være miljøvennlig i hverdagen.

Vi vil sikre allmennheten mulighet til naturopplevelser og friluftsliv. Vefsnavassdraget skal vernes mot kraftutbygging. Vi vil innføre et særskilt lovfestet vern av Oslo-marka og andre bynære marker.

Norge er en energinasjon. Vi har mange bedrifter og mange tusen arbeidsplasser knyttet til produksjon, foredling og utvikling av norske energiresurser. Vi vil opprettholde verdiskapingen. Vi vil satse på nye fornybare energikilder, og vi skal stille miljøkrav til annen energiproduksjon. Vi vil finne løsninger som reduserer utslippene av klimagasser. Regjeringen vil bidra til at en større del av naturgassen som utvinnes på norsk sokkel, tas i bruk innenlands, til industri-, energi- og transportformål, innenfor våre internasjonale klimaforpliktelser.

Norge skal være verdensledende i miljøvennlig bruk av naturgass. Staten skal delta i finansieringen av infrastruktur for transport av naturgass. Vi vil legge til rette for CO₂-fjerning og transport. Regjeringen vil sørge for at arbeidet med å etablere et fullskala renseanlegg for CO₂-fjerning på Kårstø startes, og bidra økonomisk til dette.

I Nordland IV skal det ikke igangsettes petroleumsvirksomhet i perioden. Når den helhetlige forvaltningsplanen foreligger, skal det for de øvrige havområdene utenfor Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet, avgjøres hvilke områder som skal åpnes, og hvilke områder det ikke skal foregå petroleumsvirksomhet i.

Vi vil legge til rette for at Norge skal bli en av de ledende, innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden. Velferd og gode vilkår for næringsvirksomhet skapes i et samarbeid mellom næringsliv, arbeidstakere og det offentlige. Det offentlige virkemiddelapparatet skal styrkes. Vi vil utvikle nasjonale strategier innenfor næringsområder som marin sektor, maritim sektor, energi, miljø og reiseliv. Det er et mål for Regjeringen å legge til rette for lønnsom videreforedling av norske råvarer i Norge.

Samferdsel er en viktig forutsetning for bosetting, næringsutvikling og ressursutnyttelse i hele landet. Regjeringen vil styrke satsingen på samferdsel. Luftforurensningen i de store byene må reduseres gjennom en satsing på kollektivtransport og på sykkel- og gangveier.

Regjeringen vil gjennomføre en distriktspolitisk snuoperasjon for å legge til rette for likeverdige levekår. Gjennom ulike virkemidler og bruk av naturressursene skal det store potensialet for verdiskaping i hele landet utløses. Vi vil sikre distriktspolitiske hensyn og i sterkere grad samordne statens samlede rolle.

Vi vil opprettholde et levende landbruk over hele landet og sikre landbruket inntektsutvikling og sosiale vilkår på linje med andre grupper i samfunnet.

Regjeringen vil føre en helhetlig kystpolitikk. Vi vil sette i verk en bred utredning for å vurdere virkningene av de strukturtiltak som er innført for fiskeflåten.

Det skal være tre folkevalgte forvaltningsnivåer i Norge. Regjeringen vil starte arbeidet med en regionreform for å etablere et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå.

Regjeringen anser en sterk og sunn kommuneøkonomi som en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet, og vil gjennomføre en flerårig opptrappingsplan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. I 2006 vil det komme et betydelig løft med en vekst på 5,4 milliarder kr i kommunenes frie inntekter.

Trygghet i samfunnet er blant de mest grunnleggende fellesskapsoppgavene. Derfor vil vi ha en mer aktiv kamp mot kriminalitet. Vi ønsker å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere bedre. Regjeringen vil innføre en tilbakeføringsgaranti for tett oppfølging ved løslatelse fra fengsel. Vi vil gi ofre for vold og kriminalitet et bedre tilbud, samtidig som vi utvikler voldsforebyggende tiltak.

I et land der de aller fleste har det materielt sett godt, skal vi ikke bare ha noe å leve av, men også noe å leve for. Vi vil derfor styrke kunstens og kulturens plass i samfunnet. Regjeringen vil stimulere til økt aktivitet innen topp- og breddeidrett. Vi vil føre en ny og helhetlig frivillighetspolitikk. Vi vil følge opp Kulturløftet gjennom en opptrapping av kultursatsingen til 1 pst. av statsbudsjettet innen 2014.

Vi vil legge til rette for at Den norske kirke er en åpen og inkluderende folkekirke. Vi vil legge opp til en bred debatt om stat og kirke på grunnlag av Stat – kirke-utvalgets innstilling.

Regjeringen ønsker å gi alle muligheter til å utvikle sine evner, uavhengig av kjønn, alder, sosial bakgrunn, religion, etnisk tilhørighet, hudfarge, funksjonsnivå og seksuell orientering. Derfor vil vi bekjempe alle former for diskriminering.

Vi vil ivareta forpliktelsene overfor urfolk og nasjonale minoriteter, og sørge for at Sametinget får reell innflytelse på politikkområder som er viktige for det samiske samfunn.

Regjeringen vil føre en økonomisk politikk som bidrar til fortsatt økonomisk vekst. Det totale skatte- og avgiftsnivået skal ligge på samme nivå som det gjorde i 2004.

Handlingsregelen for bruk av petroleumsinntekter skal ligge til grunn for budsjettpolitikken. Hvor langt vi lykkes i å nå våre mål, vil avhenge av det økonomiske handlingsrommet vi har innenfor ansvarlige økonomiske rammer.

Hensynet til lav arbeidsledighet, høy sysselsetting, stabil økonomisk og bærekraftig utvikling er grunnleggende hensyn i Regjeringens økonomiske politikk. Regjeringen vil bidra til en bærekraftig økonomi også på lang sikt. Derfor vil vi gjennomføre pensjonsforliket som ble inngått i Stortinget i vår, slik at vi vil få både et mer rettferdig pensjonssystem og et system som samfunnet kan finansiere i framtida.

Hvis noen for 100 år siden hadde sagt at Norge i 2005 ville være et av verdens aller rikeste land, ville ingen

trodd på det. I Norge har vi vært både dyktige og heldige. Vi har forvaltet ressursene våre langsiktig, og vi har sørget for en jevn fordeling av godene. La oss sammen gripe de enestående mulighetene Norge har. Vår oppgave er å gjøre Norge enda bedre – et bedre land å vokse opp i, et bedre land å leve, arbeide og utfolde seg i og et bedre land å bli gammel i under verdige forhold, samtidig som vi ikke blir innadvendte, men engasjerer oss enda sterkere internasjonalt.

Regjeringen har et flertall i Stortinget bak seg. Det betyr ikke at den skal gjøre som den vil. Tvert imot. Vi inviterer til et stort samarbeid om å gjøre Norge bedre de neste fire årene. Ingen regjering kan klare det alene. Vi vet at representantene i denne sal sitter med verdifulle erfaringer og kunnskaper – mange fra langvarig politisk arbeid, andre fra ulike sektorer i samfunnet, landsdeler og kommuner. Vi har bruk for alles innsikt og alles kompetanse.

Også organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner må engasjere seg i hvordan vi skal utvikle Norge og ta mulighetene i bruk. Vi vil være åpne, og vi vil ha dialog med folk i hele landet og med mangfoldet av organisasjoner, slik at vi sammen kan få til store resultater.

Regjeringen vil de neste fire årene arbeide for et Norge med mer fellesskap og mer rettferdighet, et Norge som er mer bærekraftig, sterkere internasjonalt engasjert, bedre å leve i enn det Norge vi overtok styringen av. Så store utfordringer, så store mål, vil Regjeringen strekke seg etter i sitt arbeid.

Vi ser fram til et godt samarbeid med alle partiene i Stortinget for å nå disse målene, for å ta mulighetene i bruk.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at Regjeringens erklæring legges ut til behandling i et senere møte.

– Det anses vedtatt.

S a k n r . 4

Referat

1. (7) Bistand i forbindelse med naturkatastrofer (St.prp. nr. 3 (2005–2006))

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 10.45.
